СЕКЦІЯ № 3:
«МУЗИЧНІ ТА ХОРЕОГРАФІЧНІ СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ»

Левченко А.В.,
доцент кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв
Піхтар О.А.,
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв
Клюєва С.В.,
провідний концертмейстер кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ПЛЕЯДА МИТЦІВ: 50-РІЧНИЙ ШЛЯХ КАФЕДРИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА МФ КНУКіМ

50-річний шлях становлення і професійного розвитку кафедри музичного мистецтва підтверджує її цікаву багаторічну історію, славні традиції, свою значиму роль в історії рідного міста та Півдня України.

Кафедра музичного мистецтва Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» бере свій початок з 1971 року з часів створення Миколаївського культурно-освітнього факультету Київського інституту культури ім. Олександра Корнійчука і стала одним із його провідних структурних підрозділів. За дослідженнями О.А. Шпачинського, відкриттю цього факультету на півдні України сприяв потужний рівень загальної масової музичної культури у Миколаївській області [3]. Разом з відкритими кафедрами культурно-освітньої роботи і бібліотекознавства кафедра хорового диригування започаткувала 1 вересня 1971 року навчальний процес на факультеті.

Першим завідувачем кафедри хорового диригування (пізніше кафедри академічного хорового співу) став старший викладач Володимир Анатолійович Кучеренко. У 1972 році були засновані кафедра народних інструментів (завідувач Валентин Федорович Нікора) та кафедра духових інструментів (завідувач Анатолій Іванович Пижов). У 1973 році було створено кафедру історії, теорії музики і фортепіано, її першим завідувачем була старший викладач Лілія Кузьмівна Соловйова.

В різні роки кафедру очолювали старші викладачі Володимир Сергійович Меренков, Лариса Сергіївна Туменко, кандидат мистецтвознавства, доцент Ольга Миколаївна Петренко, заслужений працівник культури, кандидат педагогічних наук, доцент Віктор Алмабайович Соловйов.

Потужний розвиток загальної музичної культури Півдня України спонукає до реорганізації музичних спеціалізацій на факультеті (пізніше, у 1992 році на філіалі). Кафедра духових інструментів реорганізовується в кафедру естрадно-духових інструментів. З 1982 року завідуючим кафедрою обраний заслужений працівник культури України, доцент Микола Йосипович Фрідман. З 1996 року кафедру естрадно-духових інструментів очолив старший викладач Сагіб Яралієвич Аміров.

Кафедра народних інструментів в 1985 році трансформується в кафедру оркестрового диригування. На завідування був запрошений Заслужений артист України, професор Віктор Михайлович Підопригора. В різні роки кафедру народних інструментів очолювали заслужений артист Узбецької РСР, доцент Родіон Іванович Макаренко, заслужений працівник культури України, доцент Віктор Вікторович П'ятигорський, заслужений діяч мистецтв України, доцент Дмитро Тодосович Журавель.

У 1988 р. у зв'язку з потребою у фахівцях-диригентах народних хорових колективів було створено кафедру народного хорового співу, фольклору та українських народних інструментів (завідувачем кафедри протягом 30 років був заслужений працівник культури України, професор Омелян Артемович Шпачинський).

Сучасний розвиток музичного мистецтва став поштовхом до створення у 2001 році кафедри естрадного виконавства. Очолював кафедру заслужений працівник культури України, професор Олександр Кузьмич Іванов.

Високого рівня майстерності досягли вокально-хорові та інструментальні колективи кафедри, які за час роботи всіх кафедр стали відомими не тільки в місті та області, але й в Україні. Варто відзначити:

Інструментально-оркестрові колективи: оркестр народних інструментів (керівники Володимир Новохатько, заслужений артист України, професор Віктор Підопригора, Володимир Романіченко, доцент Борис Попов, доцент Анатолій Рябцев, кандидат мистецтвознавства Вікторія Шеремет); оркестр духових інструментів (керівники Анатолій Пижов, Юрій Федулін, Сагіб Аміров); гітарний молодіжний камерний оркестр та ансамбль "CLASSIC GUITAR" (керівники кандидат педагогічних наук, доцент Вікторія Сологуб та кандидат мистецтвознавства Світлана Гриненко); естрадно-симфонічний оркестр (керівники заслужений працівник культури України, доцент Микола Фрідман, Владислав Бейзеров, Вячеслав Латко); джаз-бенд (керівник Віталій Чорний); ансамбль українських народних інструментів (керівники Володимир Драган, Віктор Агнянніков, Ігор Лучик, Дмитро Кученьов); джаз-ансамбль (керівник Євген Драго); інструментальний ансамбль (керівник заслужений працівник культури України, професор Олександр Іванов); ансамбль народних інструментів «Калинка» (керівник Володимир Новохатько); ансамбль народних інструментів «Мозаїка» (керівник доцент Борис Попов); ансамбль народних інструментів «Біс-квартет»

(керівник Микола Морозинський); ансамбль естрадних інструментів (керівник заслужений артист України Віктор Урес); ансамбль ударних інструментів (керівник Сагіб Аміров); ансамбль духових інструментів (керівники Владислав Бейзеров, доцент Анатолій Рябцев, кандидат педагогічних наук, доцент Валентина Іванова); ансамбль «Bandura Plus» (керівник Марина Добровольська);

Вокально-хорові колективи: студентський академічний хор (керівники Володимир Кучеренко, Анатолій Андреєв, заслужений працівник культури України Людмила Головащенко); студентський народний хор ім. Миколи Аркаса (керівник заслужений працівник культури України, професор Омелян Шпачинський); студентський народний хор (керівник Антон Ладний); ансамбль пісні, музики і танцю «Сузір'я Миколаїв» (керівники заслужений працівник культури України, доцент Михайло Мерлянов, Антон Ладний, Дмитро Кученьов); студентський вокальний ансамбль (керівники заслужений діяч мистецтв України, професор Олег Кедіс; кандидат педагогічних наук, доцент Олена Піхтар; кандидат мистецтвознавства, доцент Вікторія Плахотнюк); вокальний ансамбль «Барви» (керівник Галина Васильєва); гурт народної пісні «Кебета» (керівник заслужений працівник культури України Надія Жадик).

Реалії часу зумовили реорганізацію роботи кафедр музичного напрямку. У 2006 році всі музичні спеціальності входять до складу кафедри музичного мистецтва факультету мистецтв, яка охоплює освітньо-професійні програми «Інструментально-оркестрове мистецтво» та «Диригентсько-хорове мистецтво». Професорсько-викладацький склад кафедри сьогодення налічує: професорів (Шпачинський О.А., ГарбарГ.А., Кедіс О.Ю.); доцентів (Піхтар О.А., Іванова В.Л., Левченко А.В., Сологуб В.Д., Шеремет В.В.); кандидатів педагогічних наук (Піхтар О.А., Іванова В.Л., Сологуб В.Д.); кандидата мистецтвознавства (Шеремет В.В.); заслуженого діяча мистецтв України (Кедіс О.Ю.); викладачів (Латко В.Б., Ладний А.С.); 4 провідних концертмейстерів (Клюєва С.В., Кученьов Д.В., Боровицька О.М., Юлдашева І.О.). Завідувач кафедри – кандидат педагогічних наук, доцент Піхтар О.А. Для забезпечення повноцінної роботи кафедри багато зусиль доклала завідувач навчальною лабораторією Катерина Тіщенко.

Основними цілями кафедри є підготовка висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців з диригентсько-хорового, інструментально-оркестрового мистецтва відповідно до вимог державного стандарту вищої освіти України в галузі музичного мистецтва з широким доступом до працевлаштування у виконавській, музично-педагогічній, організаційно-управлінській, просвітницькій сферах культурного життя.

Унікальністю освітньо-професійних програм кафедри є формування загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для успішної діяльності фахівців у галузі вокально-хорового та інструментально-оркестрового мистецтва з урахуванням специфіки музичної культури регіону, стилістичної та жанрової направленості інструментально-оркестрового мистецтва, потреб культурно-мистецького середовища. Програми зорієнтовані на відродження та збереження народнопісенних традицій Південного регіону України, розвиток національних шкіл, трансформацію результатів

теоретичних розвідок у галузі народного музичного мистецтва в практичну площину та, водночас, на створення нових, сучасних форм інструментального та вокально-хорового виконавства, актуальних музично-педагогічних методів, методик та технологій навчання, що значною мірою сприяє процесу інтеграції України в європейський освітньо-мистецький простір.

Навчально-методичне забезпечення та новації дисциплін щорічно оновлюються на основі сучасних наукових досягнень та сучасних практик. На основі дослідження комплексної наукової теми «Народно-музична культура Півдня України: історія, стан та проблеми розвитку», а також участі професорсько-викладацького складу в наукових конференціях та науково-методичних семінарах, публікацій наукових статей у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях оновлюється зміст освітніх компонентів. Науково-педагогічна діяльність професорсько-викладацького складу, науково-дослідницькі регіональні пошуки відображені в навчально-методичних посібниках та монографіях Омеляна Шпачинського, Олександра Іванова, Галини Гарбар, Анатолія Левченка, Валентини Іванової та інших.

Освітньо-професійні програми кафедри музичного мистецтва спрямовані на оволодіння студентами фундаментальними знаннями та навичками в процесі проходження всіх видів практик та стажування у професійних, аматорських, дитячих колективах та закладах мистецької освіти, на формування фахівців з креативним музичним мисленням, здатних не лише використовувати набуті знання, але й генерувати нові ідеї на базі сучасних досягнень науки та музичного мистецтва. З метою практичного втілення теоретичних пошуків на кафедрі створені студентські творчі лабораторії та науково-творчі гуртки. Формуванню сценічної культури, практичній реалізації творчих планів, підвищенню виконавської майстерності, поєднанню навчання і досліджень сприяє студентська проєктна діяльність (творчі проєкти, концертні програми), яка впроваджена на кафедрі під керівництвом професорсько-викладацького складу.

Протягом 50 років існування МФ КНУКіМ випускники кафедри музичного мистецтва здобули почесні та вчені звання, стали народними та заслуженими артистами України, заслуженими діячами мистецтв України, заслуженими працівниками культури України, солістами філармоній, артистами провідних концертних та театральних організацій України та зарубіжжя, займають керівні посади. Випускники працюють диригентами хорових та оркестрових професійних та аматорських колективів, викладачами закладів вищої мистецької освіти, музичних коледжів, коледжів культури і мистецтв, музичних шкіл, у сферах культури та мистецтва.

Викладачами кафедри музичного мистецтва, спільно з потенційними роботодавцями, створено та впроваджено низку освітньо-мистецьких проєктів ВП «МФ КНУКіМ»: «Музичний форум», «Музична платформа», «GUITAR CORPORATION», «MUSIC DRIVE FEST» та інших, під час яких у студентів формуються артистизм, виконавська культура, технічна майстерність, навички репетиційної роботи та концертних виступів. Плідною і насиченою стала творчо-виконавська робота студентів та викладачів. Різноманітні концертні програми кафедри

музичного мистецтва, які відроджують і зміцнюють національні музичні традиції та грають велику роль в естетичному вихованні молоді, завжди викликають у публіки емоційне сприйняття і завжди завершуються гучними оплесками вдячних глядачів, а саме:

Ювілейний гала-концерт «Усе моє, все зветься – Україна!», присвячений 45-річчю МФ КНУКіМ (28.04.2016 р., ОПК м. Миколаїв); Концертні програми оркестру народної та популярної музики кафедри музичного мистецтва на Всеукраїнському фестивалі виконавців на народних інструментах імені Г. Манілова (2017 р., 2019 р., м. Миколаїв); Концертна програма «Не спи, моє серце...» студентського народного хору до 75-річчя від дня народження та 55-річчя творчої діяльності О.А. Шпачинського (28.03.2017 р. у Миколаївському академічному українському театрі драми та музичної комедії); Гала-концерт до 80-річчя Миколаївської обласної філармонії за участю естрадно-симфонічного оркестру МОФ та ВП «МФ КНУКіМ» під керівництвом В.Б. Латка (30.09.2017р., Миколаївська обласна філармонія); Сольні концерти квартету «Classic guitar» під керівництвом Сологуб В.Д., Гриненко С.М. (м. Херсон, м. Кривий Ріг, м. Мелітополь, м. Білгород-Дністровський, м. Чорноморськ); Концерт «Віншуймо Україну!» ансамблю пісні, музики і танцю «Сузір'я Миколаїв» ВП «МФ КНУКіМ» (03.04.2019 р., Концерт-хол «Юність», м. Миколаїв),Концертна програма кафедри музичного мистецтва «M&M» (26.02.2020 р., м. Миколаїв) та безліч інших. Основний пріоритет кафедри музичного мистецтва – це удосконалення змісту підготовки майбутніх фахівців задля найкращої мистецької реалізації.

Отже, упродовж своєї 50-річної творчо-виконавської діяльності кафедра музичного мистецтва ВП «МФ КНУКіМ» є значущим науково-методичним та освітнім центром музичного мистецтва Південного регіону України. Освітньо-професійні програми кафедри музичного мистецтва мають пріоритетні напрямки та перспективи розвитку відповідно до нової концепції забезпечення якості української вищої освіти

Список використаних джерел:

1. Петренко О. М. Будівничий української культури: феномен творчої постаті О.А. Шпачинського на терені музичної Миколаївщини // О. М. Петренко / Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні : зб. тез доповідей III Всеукраїнської наук.-практ. конф. / [редкол. : Н. В. Федотова (гол. ред.) та ін.]. – Миколаїв : МФ КНУКіМ, 2017. – Ч. 1. – С. 135-139.

2. Петренко О. М. Музичне мистецтво Миколаївщини *і* європейські естетичні цінності в контексті історико-культурної типології / О. М. Петренко // Стан та перспективи розвитку культурологічної науки : зб. тез доповідей VI Міжнародної наук.-практ. конф. / [редкол. : Н. В. Федотова (гол. ред.) та ін.]. – Миколаїв : МФ КНУКіМ, 2020. – Ч. 1. – С. 83-85.

3. Шпачинський О. А. Ми залишили глибокий слід у становленні культури Півдня України // Шлях до визнання : науково-публіцистичний альманах Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв / Гол. ред. О. Іванов. – Миколаїв, 2011. – С. 66-70.